

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΠΟΘΟΣ

Ἀνάμνησες ὀλόγλυκες, ζωὴ τρελλή τοῦ ὄνειρου
Ποῦ ἄλλες φορὲς μανάστινες καὶ μέκανες κ' ἐξοῦσα
Πηράδεισε! στὴ φαντασιά σου πάντα σ' ἐζητοῦσα
Ρέμβη, πού κλείς τὸ μέγεθος καὶ τὸ βυθὸ τοῦ Ἀπεί-
(ρου).

Μέθι τρελλό, ὅπου ἄπλαστο φίλημα σέγεννοῦσε
Πόθε μὴ ἀγκάλιασμα αἴλο ἀγνότητας ἀκόμα,
Ποῦ δάκρυες τὸ μάτι μου καὶ μουλκίνες τὸ στόμα,
Ἰδανικότη πού ἡ ψυχὴ τόσο πολὺ ἀγατοῦσε!.

Σὰς πραιτωρῶν, πραγματικὴ ζωὴ τώρα μ' ἠδύνει
Θέλω δημιουργήματα, καινούργια θέλω κάλλη,
Θένε τὰ μάτια μου νέο φῶς... νὰ γύρω τὸ κεφάλι.
Σὲ στήθι θέλω φλογερὸ χίλιες φωτιές πού χύνει!.

Θέλω φιλιὰ ἀπὸ ἓνα θερμὸ καὶ ματωμένο στόμα
Καὶ ὀλόσφιχτο ἓνα ἀγκάλιασμα καὶ ζάλα, ἀπ' τὸ πάθος
Στὸ μάτι δάκρυο ἠδονικὸ σὲ κολασμένο βάθος
Ὡ! τὴν ἀλήθεια ἐγὼ διψῶ πικρὴ κ' ἄς εἶναι ἀκόμα!
Σμύρνη

ΦΙΛΗ Κ. ΒΑΤΙΔΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

"Ὅσο μισῶ τὴ μοναξιά, τόσο μονάχος μένω".
Στόθεο τὸ βλέμμα γέμο μόν: εὐ' ἄγνωστο καὶ ξένο!
Νὰ κλάγω μοῦρξαται πικρὰ κ' ὁ θόρηος μὲ πικραίνει...
Πέριε τὴ δάκρυ σὴν κερδιά, τὸν πόνο τῆς βαρύνει!...

"Ὅσο ζητῶ τὴ μοναξιά, τόσο δὲν εἶμαι μόνος..."
Πιστοὶ κοινὰ μου ἀντροφοὶ: ἡ σαρσὰ κ' ὁ πόθος!
Τοῦ κάκου θέλω... προσπαθῶ νὰ κλάγω, νὰ θορηγῶ
καὶ μ' ἓνα δάκρυ μὲν πικρὸ τὰ στήθια νὰ δροσίσω!

Ἀθήνη

ΠΑΝ. Κ. ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γιατὶ εἶναι γλώσσα τοῦ λαοῦ, θαρρεῖ ὁ καθένας πὼς
εἶναι ἔφοκλη καὶ τὴ γράφει χωρὶς νὰ τὴ σπουδάσει
ποτέ. Μὴ νομίζετε πὼς εἶναι ντροπὴ νὰ μαθαίνη
κανεὶς ὅσα δὲν ξέρει. Σὲ κάθε ἡλικία μπορεῖ κανεὶς νὰ
πῆ σχολειό. Τὸ μεγαλύτερο σχολειό, τὸ πὸ δύσκολο
μάθημα εἶναι ἡ γλώσσα τοῦ λαοῦ. Κανένα βιβλίον δὲν
ἀξίζει τὴ διδασχὴ πὸ βγαίνει ἀπὸ τοῦ λαοῦ τὸ στόμα.
Τις καλύτερες ὥρες τῆς ζωῆς σας, τίς πὸ ἀγαπημέ-
νες σας ὥρες θὰ τίς περάσετε μὲ τὴ γραμματικὴ σὲ
χέρι.

Ποῦ τέχνη; Ποῦ σύστημα; Ποῦ μάθηση; Σύστημα
δὲ θέλουνε—καὶ χωρὶς σύστημα πότε γράφτηκε γλώσ-
σα; Ὁ συμβιβασμὸς δὲ βασιλεύει πουνενά,
μῆτε σὴν ἀρχαία μῆτε σὴν νέα.

Ὁ Σωκράτης εἶχε ἄδικον νὰ λέη πὼς τὸ γινώθι
συνήθον εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σοφίας. Ἡ ἀρχὴ τῆς σο-
φίας εἶναι ὁ συμβιβασμὸς. Ὁ συμβιβασ-
μὸς τὸ ξέρει καὶ γιὰ τοῦτο ἔχει τὴν ἰδέαν γιὰ τὴ
φρόνησίν του καὶ τὴν ἀπόφασιν σὲν κόσμον.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΜΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ
ΚΑΙ ΜΙΑ ΟΜΟΛΟΓΙΑ

Κύριε Ταγκόπουλε,

Σὰς παρακαλῶ νὰ δημοσιεύσειε ἀμέσως σὲ «Νου-
μῶν» αὐτὸ τὸ γράμμα καὶ ἂν εἶναι ἀνάγκη θὰ ἐπικαλε-
σθῶ καὶ τὸν περὶ Τέπου Νόμον. Γιατὶ σὲ «Φαινόμε-
σα καὶ πράγματα» τοῦ τελευταίου φίλλου σας μὲ βρίζε-
ζετε ὅλως διόλου ἀνοίκεια. Μὴ μοῦ λητεπὼς δὲν βρίζε-
ζετε ἐμὲ, παρὰ τὸν Ξερόπουλο. Τὸ ξέρετε πολὺ
καλὰ πὼς ἡ «Διάπλασις» δὲν εἶναι τοῦ Ξερόπουλου,
παρὰ δική μου. Ἐγὼ τὴν διευθύνω κ' ἐγὼ εἶμαι ἡ-
γεγὼς γιὰ τὴν πορεία τῆς. Καὶ δική μου ἦταν
ἡ δήλωσις ἐκεῖνη πὸ ἔλεγε πὼς ἡ «Διάπλασις» δὲν
μπορεῖ νὰ εἶναι ἐπαισιόγρια, παρὰ οντηρητικὴ, ἀ-
κοριθῶς γιὰτὶ ἀπευθύνεται σὲ παιδιὰ καὶ πὼς ἂν ἀδριο,
ἄξαρτα, ἀπαγορευοῦνται ἡ Δημοτικὴ ἀπὸ τὸ Ὑπουρ-
γεῖο κ' ἡ «Διάπλασις» θ' ἀναγκάσονται νὰ
γράφεται πάλι σὴν καθαρεύουσα.

Θάταν, βεβαιωθῆτε πολὺ κακὸ παραδείγμα γιὰ παι-
διὰ, καθόλου διαπλαστικὸ γιὰ μέλλοντες πολῖτες, ἂν
ἡ «Διάπλασις» πῆρανε ἐνάντια σὲ Ὑπουργεῖο, σὲ
Κράτος, σὲ Νόμους, σὲ Κανονισμοὺς. Τὸν γυρισμὸ
ὅμως σὴν Καθαρεύουσα—ἐποδοθετε ἡ δήλωσίν μου,
θὰ τὴν ἔκανε ἡ «Διάπλασις» αὐτὴ μετὰ τῆς
λύσῃ καὶ μὲ κίνδυνον τὰ χάσῃ τοὺς με-
σοῦς τῆς τουλάχιστον ἀνταγνώστους.
Πὼς μιλάτε λοιπὸν γιὰ κωλοφορία καὶ κέδος, καὶ
πρὸ πάντων πὼς ἀνακατεύετε σ' αὐτὰ τὸν Ξερόπουλο
καὶ τὸν διορισμὸν τοῦ σὴν συντακτικῆ Ἐπιτροπῆ;

Τὸ Ξαναλέω: ἡ «Διάπλασις» εἶναι—καὶ δὲν μπο-
ρεῖ νὰ μὴν εἶναι, —ρομιμῶσθ' ἡ καὶ σὴν-
τηοητικὴ. Πρῶτα αὐτὸ, γιὰ τὴ μὸρφωσιν τῶν
παιδιῶν, καὶ ἔπειτα οἱ γλώσσες καὶ διὰ τὰλλα. Ποῦ
βοσκοτε οὖς τὴν ἔλλειψη ἀρχῆς καὶ γαρχιτήρα;
Ἡ μήπως θέλετε νὰ διλώσω, πὼς ἂν αὐτοὶ ἀπαγο-
ρευοῦνται ἡ Δημοτικὴ, θὰ σταματοῦσε κ' ἡ «Διάπλα-
σις» τὴν ἐνδοσὴν τῆς; Μά, ἄλλο «Διάπλασις» κ' ἄλλο
«Νουμῶν». Ἐπειτα, δὲν μοῦ λέτε, ὅς ἐστι παρακαλῶ:
ὁ κ. Παροσίτης θὰ παροσιθῆ ἀπὸ τὸ καθήκοντῆς. ἂν
τοῦ ἀπαροσιθῆ αὐτοὶ νὰ διδάσῃ σὲν σχολειό τὸ
Ἀριστοτὲλῆ Γνώσιν καὶ Φιλολογία.

Κύριε Ταγκόπουλε, βεβαιωθῆτε πὼς ἡ δήλωσίν μου
δὲν ἦταν καθόλου ἀνήθικη—ἀνήθικη θὰ ἦταν μοῦ
ἡ διαστοσὴ καὶ ἡ ἐκμετάλλευσή σου θὰ μποροῦσε κα-
νεὶς ἀπὸ ποσοτικὸν οὐκ ἔρο, νὰ τῆς κάμη. Καὶ μὴν
ἀνακατεύετε πὰ, ὅς ἐστι παρακαλῶ τὴν «Διάπλασιν» μου
μὲ τὴν Συναγικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ὑπουργείου. Δὲν
ἔρει τὴν παραμυθία ὅσον: Ὅστε ὁ Ξερόπουλος διευθύν-
νει τὴν «Διάπλασιν» ὅστε ἡ «Διάπλασις» διευθύν-
νει τὸν Ξερόπουλο. Γιὰ τελευταία ποσά.

Ν. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἰθρυθῆς, Ἐκδοτῆς καὶ Διασκευτῆς τῆς

«Διαπλάσεως τῶν Παίδων»

Ποὺς λέει βάρβαρο τὸ λαό; Ὁ δάσκαλος πὸ πρῶ-
τος βαρβαρίζει.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΔΥΟ ΚΟΥΤΩΝ

ΑΙΣΧΡΟΚΕΡΔΕΙΑ

—Νουμά, πώς πρέπει επιτέλους να προσχωρήσουμε κ' εμείς. Και τὸ γρηγορότερο μάλιστα!

— Που νὰ προσχωρήσουμε ;

—Που ἄλλου; Στὴν Αἰσχροκέρδεια! Εἴπα ἡ νέα ιδεολογία τῆς ἐποχῆς μας, πὺν ἔχει καθιερωθῆ τὴν Οἰκουμένη. Δὲν διαβάσεις τί γίνεται στὴν Ἀμερική, στὴν Ἀγγλία, στὴ Γαλλία, στὴν Ἰταλία, παντοῦ; Δὲν βλέπεις τί γίνεται γύρω μας; Ὁλος ὁ κόσμος ἀφίσε τὴν κάθε του δουλειά κ' ἐργάζεται τώρα στὴν Αἰσχροκέρδεια. Τί περιμένεις; Τί φοβάσαι;

— Εἶναι νὰ μὴ φοβάσαι; Δὲν βλέπεις τὰ δρακόντικα μέτρα, πὺν λαμβάνουν ὅλα τὰ Κράτη; Ἡ κτηνώδης τῶν αἰσχροκερδῶν ἀποδῶ κ' ἐμπρός θὰ γίνῃ τρομερή, χωρὶς ἔλεος!

— Κουτὸς πὺν εἶσαι καιμένε! Κάθε καινούργια ιδεολογία καταδιώκεται στὴν ἀρχὴ τῆς. Οἱ παλιές ιδέες ἀγωνίζονται νὰ πνίξουν τίς νέες. Αὐτὸς εἶναι ὁ κανόνας. Στὸ τέλος οἱ νέες διώκουν πάντα τίς παλιές. Οἱ διωγμοὶ δὲν κάνουν ἄλλο τίποτε, παρὰ νὰ φέρνουν, μὴν ὄραν ἀρχήτερα, τὸ φυσικὸ ἀποτέλεσμα. Ἡ φωνιά, ὅσο τῆ φυσῶς τόσο θεριεύει. Οἱ καιτοὶ μονάχα φυσῶνε ἀπάνω στὴ πυρκαϊά γιὰ νὰ τῆ σβύουν. Ἡ Αἰσχροκέρδεια εἶναι ὁ καινούργιος νόμος τῆς ζωῆς. Πρέπει λοιπὸν νὰ προσχωρήσουμε, διαφορετικὰ εἴμαστε χαμένοι! Τὸ κατάλαβες ;

—Νὰ προσχωρήσουμε, φίλε μου! Ἀλλὰ πὺς; Δὲν βλέπω τὸν τρόπο!

—Κ' ἐγὼ δὲν τὸν βλέπω... Θὰ τὸν βροῦμε ὁμως. Τί δουλειά κάνεις;

— Δὲν τὸ ξέρεις; Εἶμαι παλιοπώλης, σὺν κ' ἐσένα.

—Μημπρά! Τί πουλάμε;

—Μεταχειρισμένες ιδέες!

—Αἱ! Αὐτὸ τὸ ἐμπόριο δὲν ἔχει πέραση στὴν ἐποχή μας. Ἀπὸ ιδέες ἄλλο τίποτα στὸν κόσμο! Εἶναι τὸ μόνο ἐμπόρευμα, πὺν τρέχει στοὺς δρόμους. Νὰ πουλᾶς ιδέες, και μάλιστα μεταχειρισμένες, αὐτὸν τὸν καιρὸ εἶναι σὺν νὰ πουλᾶς σὺν μέσα στὴν Ἀθήνα. Ποὶς ἀγοράζει;

—Νὰ κάνουμε τότε ὅ,τι κάνουν κ' οἱ μετακάληδες. Νὰ δημιουργήσουμε τεχνητὴ ἔλλειψη. Νὰ κρύψουμε τίς ιδέες, νὰ λείψῃ ἡ προσφορά, ν' ἀδῆση!

—Που νὰ τίς κρύψῃς, φίλε μου. Δὲν κρύβονται οἱ ἀφιόνητες, οὔτε ἀπὸ ντροπή! Μὰ και νὰ κρυφτοῦνε κ' εἶσαι βέβαιος πὺς κανένας δὲν θὰ καταλάβῃ τὴν ἔλλειψη τὸς κανένας δὲν θὰ τίς γυρέψῃ. Μιά φορὰ κ' ἕναν καιρὸ οἱ ἀνθρώποι τρώγανε στὸ ἐστιατόριο τὸν ιδεῶν. Τώρα ὅλος ὁ κόσμος τρώει στὴν «Αἴγλη».

—Σὲ τέτοια περίσταση τὸ καλύτερο, πὺν ἔχουμε νὰ κάνουμε εἶναι νὰ πουλάμε ἔξοδοντιστήρια.

— Δὲ θὰ κάνουμε δουλειά! Οἱ καινούργιοι πλοῖσοι δὲν τὸ μεταχειρίζονται αὐτὸ τὸ εἶδος. Κόβουν ἕνα ξυλαράκι ἀπ' τῆ σκούπα και ἔξοδοντίζονται.

— Νὰ πουλάμε λοιπὸν ραββονόκια γιὰ τὴν ὄρεξη.

— Αὐτὴ δὲ λείπει ἀπὸ κανέναν. Τρώγοντας, βλέ-

πεις, ἔρχεται ἡ ὄρεξη. Κι' ὅλοι τῶνε σήμερα, ἔξοδ ἀπὸ μᾶς.

— Λάσπη λοιπὸν ἡ δουλειά μας! Δὲν ἔμεινε κανένα ἐμπόριο και γιὰ μᾶς. Κ' αἰσχροκέρδεια, βλέπεις, γιὰ νὰ κάνῃς, πρέπει νᾶχῃς τύχη.

— Τί νὰ γίνῃ;

— Τί νὰ γίνῃ; Θὰ ξαναβοῦμε στὴ γύρα: «Παλιές ιδέες ποὶς ἔχει γιὰ πούλημα!...» Φοῖκα! Ἡ Αἰσχροκέρδεια μᾶς κλείνει τίς πόρτες. Μένουμε με τίς μεταχειρισμένες μας ιδέες και με τὴν πῆλιά μας ιδεολογία.

— Γιὰ στάσου! Μοῦ κατέθηκε μιά ιδέα!

— Πάλε ἴδῃ; Ἀλλοίμονο μας.

— Περιμένε ν' ἀκούσης!

— Τί ;

— «Παλιοσίδερα, παλιτενεκέδες, παλιοπάπουσα, παλιὰ ρούχα, ποὶς ἔχει γιὰ πούλημα!...» Σ' ἀρέσει τὸ καινούργιο ἐμπόριο; Μοιάζει λιγάκι και με τὸ πρῶτο. Τί λές ;

— Πάντα καλύτερο ἀπ' τὸ πρῶτο! Τὰ παλιοσίδερα και οἱ παλιτενεκέδες ἔχουνε μεγαλύτερη πέραση σήμερα ἀπ' τίς ιδέες. Κι' ἀπ' τίς παλιές κ' ἀπ' τίς καινούργιες ἀκόμα! Ἐπειτα σηκώνουν κ' αἰσχροκέρδεια. Μὰ γιατί σὲ βλέπω συλλογισμένο; Φοβάσαι ;

— Φοβάμαι μὴν πάθουμε ὅ,τι ἔπαθε ὁ Ταγκόπουλος. Φοβάμαι τὰ κἀγκελα!

— Δὲν μοῦ λές; Ἀπὸ αἰσχροκέρδεια βρέθηκε ἐπίσω ἀπ' τὰ κἀγκελα κ' ὁ Ταγκόπουλος ;

— Ἔτσι λένε! Φρόντισε, λένε, νὰ μπῆ στὴ φυλακή, γιὰ νὰ πουλήσῃ τὸ βιβλίο του.

— Ὅλοι με τὴν «Πύλαρο», σὺν νὰ λέμε.

— Ὅλοι, πέρα - πέρα, Κανένας δὲν ἔμεινε ἀπὸ ξῶ.

— Ἦρθε λοιπὸν ἡ σειρά μας.

— Ἦρθε βέβαια !

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Σὲ λίγες μέρες κυκλοφοροῦν «Τὰ τραγούδια τῆς Μυρτιώτισσας», καλλιτεχνικὴ ἔκδοσις τῆς Ἐταιρείας «Τύπος». Γιὰ τὰ τραγούδια τῆς Μυρτιώτισσας», ἀμέσως μόλις ἐκδοθῶν, θὰ μᾶς μιλήσει στὸ «Νουμά» ὁ Πήγας Γκόλμης.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Πρὶν νὰ προσχωρήσουμε σήμερα στὸ θέμα τῆς στήλης αὐτῆς αἰσιανόμαστε τὴν ἀνάγκη νὰ κάνουμε μιὰ δήλωση, πὺν ἴσως θὰ φανεί σὲ πολλοὺς παράδοξη και πὺν μολοντοῦτο φαίνεται ἀναγκαία γιὰ μερικὸς — τὴ δήλωση πὺς ὁ «Νουμάς» δὲ θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ του ὑποχρεωμένο νὰ νιοθετεῖ τὰ ὅσα γράφουν οἱ ἄλλοι. Διαλέγει ἀπαύσιματα ἐκεῖνα πὺν νομίζει πὺς παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς ἀναγνώστες του, ἐνδιαφέρον γιὰ τίς ὁποιοδήποτε ιδέες πὺν ἀνακινῶν. Γιατί ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς στήλης εἶναι νὰ κρατεῖ, ὅσο μπορεῖ με τὴ μικρὴ τῆς δύναμη και τὸν περιορισμένο τῆς χῶρο, τοὺς ἀναγνώστες

της σὲ κάποιαν ἐπαφή μετ' τὴν εὐρωπαϊκὴν πνευματικὴν κίνησιν. Θὰ ἦσαν ἀλήθεια πολὺ παράξενο γὰρ εἶδεται τὶς διάφορες γνώμες καὶ ἰδέες πού, τόσο ἀντίθετες μεταξὺ τους, πολεμιούνται, ἢ μιὰ τὴν ἄλλη, μέσα σὶ τὸν ἀπέραντο πνευματικὸν κόσμον. Τὶς δικές μας τὶς γνώμες τὶς ἐκφράζουμε μετὰ τὰ δικά μας τὰ λόγια, καί, ἄς τὸ ποῦμε κι' αὐτό, εἴμαστε τόσο ἄστοργοι γονιοὶ πού κι' αὐτές, τὰ δικά μας παιδιά, τὶς ἀφίνομε ἀπροστίετες γὰρ τὰ βγάλουν πέρα μονάχους τοὺς σὶ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Γιατί ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς στήλης δὲν εἶναι νὰ υπερασπιστεῖ δικηγορικὰ ἢ μπεχλιθιστικὰ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, παρὰ μοναχὰ νὰ δώσει ἀφορμὴ σὶ τὸν καθένα νὰ σκεφτεῖ γιὰ λογαριασμὸν τοῦ, νὰ πειρῆ τὰ ζητήματα, νομίζοντας πὺς εἶσι γίνεται τὸ ἀφέλιμη καὶ λιγότερο βαρετὴ. Στὸ κάτω κάτω, τί θὰ πει σωστὸ καὶ ὄχι σωστὸ σὲ ζητήματα σὰν κι' αὐτὰ πού θίγουμε ἐδῶ; Στὸ βᾶθος ὄλων αὐτῶν βρίσκεται ἡ ἰδιοσυγκρασία τοῦ ἀνθρώπου. Ὅσο καὶ νὰ φωνάζουμε πὺς δὲν πρέπει κανεὶ εὐὰ κρίνει μετὰ τὸ «μὲ ἀρέσει» καὶ «δὲ μ' ἀρέσει», αὐτὰ εἶναι οἱ κοινῆς καὶ μυστικοὶ κωδικοὶ τῶν ἰδεῶν. Οἱ Τοιοιόθδες καὶ οἱ Σπενχάουερ καὶ οἱ Νίτσε δὲ διαφέρουν μεταξὺ τους σὶ τὴν λογικὴν! τὸ «μὲ ἀρέσει» τους καὶ τὸ «δὲ μ' ἀρέσει» τους εἶναι τέλεια διαφορετικὰ. Τὸ ξέρουμε πὺς δὲ λέμε τίποτα καινούργιο, μολοντοῦτο εἶναι βέβαιον πὺς θεσθῆσαν μερικοὶ λίγοι, πού δὲν κατάλαβαν αὐτὸ μας τὸ πνεῦμα, κι' ἀναγκασθήσαστε νὰ τὸ δηλώσουμε ὀρθὰ κοφτά. Ρίχνουμε λοιπὸν τὶς ἰδέες μας ἀπροστίετες καὶ γυμνές, δίχως κᾶν τὸ σεμνὸ ρούχο τῆς μετριοφροσύνης, γιατί θαρροῦμε πὺς τὸ «ἐν οἶδα οὐκ οὐδὲν οἶδα», πού συμβολίζει τὴν ὑπέριστη σοφία ἐνὸς Σωκράτη, εἶναι μιὰ φορεσιὰ πού δὲ μπορεῖ νὰ τὴ φορεῖ ὁ κάθε θνητὸς ἀτιμώρητα. Καὶ δὲ θέλουμε νὰ τὴν πάθουμε ὅπως κάποιος κύριος πού, ἔχοντας πάρε ἀπὸ τὸ Θεὸ τὸ χάρισμα μιᾶς κᾶσιπτης γενειάδας κι' ἀπὸ τὴν Τύχη κάποιο ἐξοχικὸν χιτῆμα, φόρεσε μιὰ ἄσπρη μακριὰ μπλουζὰ μ' ἓνα κορδόνι στὴ μέση, εἶσι πού ἐμοιαζε τόσο μετὰ τὸν Τοιοιόθ, ὥστε ὁ καθένας πού τὸν εἶλεπε νὰ περνοδιαβαίνει εἶσι ντυμένος, ζητοῦσε καὶ ῥεῖσι: λιγάκι «Ανάστασις» ἢ κομμᾶτι «Καρολίνα» ἢ κᾶτι τέτοιο.

Γαλλία. — Τὸ γαλλικὸν φιλολογικὸν καὶ τεχνικὸν περιοδικὸν «*La Minerve Française*» δημοσιεύει ἓνα ἀξιανάγνωστον κριτικὸν σημεῖωμα τοῦ Μαρίου Ἀντρέ γιὰ τοὺς τρεῖς ποιητικὸς τόμους τοῦ Πῶλ Φῶρ, πού εἶδαν τὸ φῶς σὶ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου μετὰ τὸν τίτλον: *Poèmes de France, Si Peau d'un m'était conté' Que j'ai de Plaisir d'être Français!*

Τὸ μεταφράζουμε, ἀφίνοντας κᾶτι λίγα πού παρουσιάζουν λιγότερον ἐνδιαφέρον:

«Ὁ Πῶλ Φῶρ εἶναι, μέσα σὶ τοὺς ποιητῆς μας ἴσως ὁ μόνος πού νὰ ὀλάκερος καὶ πέρα καὶ πέρα ποιητῆς πού αὐτὸ δὲν πᾶ νὰ πεί πὺς εἶναι κι' ὁ καλύτερος ἢ μεγαλύτερος. Ἀνάμεσα σὶ τοὺς ποιητῆς πού εἶναι ἄξιοι αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος, δὲν ὑπάρχει οὔτε καλύτερος, οὔτε μεγαλύτερος, οὔτε πρῶτος, οὔτε τελευταῖος ὑπάρχει ἐκεῖνος πού τὸν ἐδιαβάσαμε, μετὰ περισσότερην εὐχαρίστησιν ἢ πού μᾶς συγκινεῖ βαθέτερα ἀπὸ τὸν ἄλλον, γιατί βροικώμαστε, ὁ καθένας

μας, σὲ μιὰ ὀρισμένη ὥρα τῆς ζωῆς μας ἢ γιατί ἔχουμε τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ εἶδος φαντασίας ἢ αἰσταντικότητας, αὐτὸ εἶναι ὀλο. Ὅπως καὶ νᾶναι, καλύτερος, καλύτερος ἢ μεγαλύτερος, ὁ Πῶλ Φῶρ εἶναι, οἴγουρα, τὸ ξαναλέω, ὁ μόνος μας ὀλάκερος ποιητῆς. Κι' αὐτὸ εἶναι, μαζί, ἢ δόξα τοῦ κ' ἢ ἀτυχία τοῦ. Δὲν μπορεῖ νὰ κάνει τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ποιησιν, καὶ τοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ προσαρμοστεῖ σὲ μιὰν ἄλλη ὀποιαδήποτε ἐργασία. Δημοσιεύει τὸν ἓνα πάνω σὶ τὸν ἄλλον, μετὰ μιὰ τρομερὴν ἀφρονία, δεκαπέντε ὀλάκερους τόμους...»

«Δεκαπέντε τόμοι ἀπὸ *Γαλλικὸς Παλλὰδες!* Ἦσαν δεκαπέντε, τὸ χρόνον πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμον, τότε πού ὁ κ. Μάστερλιγκ ἔγραφε τὶς παραπάνω γραμμῆς σ' ἓνα ἄρθρον τοῦ *Figaro*, ὅπου πρόσφερε τὴν προεπούμενη τιμὴ σὶ τὸν κ. Πῶλ Φῶρ κι' εἰδοποιούσε τὸ κοινὸν μας καὶ τοὺς ξένους πὺς γελιόντουσαν μετὰ τὸ νὰ θεωροῦν τὸν ποιητὴ σὰν ἓναν «πρίγκηπα ὀπερέτας» ἢ σὰν ἓναν καινούργιον *Salis*, πού μετακόμισε τὸ καλλιτεχνικὸν τοῦ καμπάρῃ ἀπὸ πάνω ἀπ' τὴν Μοριμάριτη, κάτω σὶ τὸ Ἀστεροσκοπεῖον ἀπέναντι τοῦ *Bullier*. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τόμων εἶναι σήμερον εἰκοσιπέντε πρὶν νὰ περάσουν δέκα χρόνια, ἂν ἐξακλόνηθοι μετὰ τὴν τωρινὴν γρηγοράδα, οἱ τόμοι θὰ γίνονν πενήντα. Καὶ δὲ θάχουμε ἀκόμα τελειώσει.

«Αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰκοσιπέντε δὲν εἶναι τίποτα τὸ ἐπερβολικὸν, σὰ συλλογιστεῖ κανεὶς πὺς τὰ πρῶτα ποιήματα τοῦ κ. Πῶλ Φῶρ δημοσιεντήκανε στὰ 1894. Ἐρχεται δηλαδὴ, κατὰ μέσον ὄρον, ἓνας τόμος τὸ χρόνον. Πῶσοι συγγραφεῖς, διαλεχτοὶ ἢ μέτριοι, δὲν εἶναι πὺς εὐφοροὶ ἀπ' αὐτόν! Ὅμως ἐκεῖνο πού τὸν κάνει κατὰ ἐντελῶς ἐξαιρετικὸν, εἶναι ὅτι εἶναι ἀνίκανος νὰ κάνει τίποτ' ἄλλο ἐξὸν ἀπὸ ποιήματα. θὰ τοῦ ἦταν ἀδύνατον ἀκόμα καὶ νὰ γράφει, ἔπως ὅπως, μιὰ ἢ δύο φορῆς τὴ βδομάδα, ἓνα χρονικὸν σὲ μιὰν ἐφημερίδα πού θὰ τοῦ ἀσφάλιζε μιὰν εὐκόλην ζωὴν δίχως νὰ τοῦ τρώει καιρὸν. Ὅπως γράφει ὁ ἴδιος στὴν τελευταία σελίδα τῶν *Μάγων* του, εἶναι ἓνα «δέντρο πού κάνει ποιήματα» (τίτλος ἐνὸς νέου τόμου πού λογαριάζει νὰ ἐκδώσει), μιὰ «ποιηματιὰ», un «poëmier».

«Ἐνα ὄρασι δέντρο φορτωμένον ἐ τῶσους καρποῦς, ὥστε νὰ τρεῖζον τὰ κλαδιά του ἀπ' τὸ βρος, κανεὶ τιμὴ σ' ἓνα περιβόλι, ἀδιάφορον ἂν μερικοὶ ἀπ' τοὺς καρποὺς πέφτουν πρὶν νὰ ὀρμασούν κι' ἂν ἄλλοι κλείνουν μέσα τους τὰ σπέρματα τῆς σαπίλας κι' ἂν, ἐδῶ καὶ κεῖ, οἱ κάμπιες τρώνε μερικὰ ἀπὸ τὰ φύλλα. Τὸ ἴδιο κι' ἡ «ποιηματιὰ», ὁ Πῶλ Φῶρ, εἶναι ἓνας ἀπὸ κείνους πού κάνουν τὴν μεγαλύτερη τιμὴν στὰ γαλλικὰ γράμματα μ' ὀλους τοὺς ἐλαττωματικὸς καρποὺς πού μένουν ἀπὸ κάθε καρπολογία τῆς πλοῦσις τοῦ παραγωγῆς. Καὶ ὀνο γι' αὐτὸ τὸ λόγον, γι' αὐτὴν τοῦ τῆ ζωῆ τὴν ἀπερρωμένη ἀποκλειστικὰ στὴ λατρεία τῆς ποιήσῆς μετὰ μιὰν ἀξιοπρέπεια, τὸ κάτω κάτω, πολὺ δὺσκόλη σὶ τὸν καιρὸν πού ζοῦμε, ἦταν ἄξιος ἦδη νὰ τοῦ δοθεῖ ἀπὸ τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημία ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερά της τὰ βραβεῖα.

«Τὸ ἀξίζει ὀμως γι' ἄλλους λόγους. Ἀπὸ τότε πού ἦταν ἀκόμα δεκαοχτὼ χρόνων οἰάθηκε καὶ δὲν ἔπαυε ποτὲ νὰ εἶναι τηρητῆς τῆς γαλλικῆς ποιήσῆς

και της γαλλικής παράδοσης· ήτανε τέτοιος έναντιο στο κακό γούστο, τις φράσεις και τις χιμαιρες πολλών από τους συγγραφεύς του ήτανε τέτοιος, κιάς θέλει να το άρνηθαι, έναντιο στους συντρόφους του κί τους πιο καλούς του φίλους. Τόν καιρό πού αυτός άποχτούσε, όλο και περισσότερο, συνείδηση του τί πρέπει να είναι ένας Γάλλος ποιητής, γύρω του θριάμβευαν, ό ένας μετά τον άλλο ή μαζί ο' ένα άλλόκοτο άνακάτεμα, ό βαγνερισμός, ό τολστοϊσμός, ό ινφενισμός, και μιάς παρουσίαζαν με λυτούς ή παρασοσιακούς τίλους, πριγκηπέσους με χρυσές περικεφαλαίες και φορτωμένες με πολύτιμα πετρώδη ποιά, άκουμπιόμενες πάνω στα κάγκελα του όνειρου, άγνάντευαν τα παγώνια του σούρουπου ή παρακολουθούσαν, άπάνω ος λίμνες πού δέν υπαρζαν ποτέ, τους δίχως ρυθμό έλιγμούς ενός κοπαδιού από εραλδικούς ή ιερατικούς κύκλους. "Ήταν τότε μόδα να γράφει κανείς όπως έγραφε ο κ. Stuart Merill... Τότε ο κ. Gustave Kahn έσχησε νομαδικά παλάτια, δηλαδή τσαντήρια ξεπεσμένων τομάδων της Ανατολής, άπάνω στανθιομένα λιβάδια πού ποτίζει ο Σηκουάνας.

«Την ίδια εποχή ο φίλος του Πώλ Φόρ έγραφε όμορφα όμορφα:

«Α! τί χαρά, ή φλογέρα κι' ή γκάιδα μιάς συγκινούν τις καρδιές μας με τους μαρευτικούς τους τόνους: νά, έρχονται τα παλικάρια κι' οι κοπελλιές, κι' όλοι χαιρόνται στους ήχους των όργάνων...»

«Κι, ύψώνοντας τον τόνο, τραγουδούσε:

«Ζατιωμένος ος μιá πρασινάδα, πού το χορτάρι της είναι ακόμα ξεστό από την άνάσα της ήμέρας, α! πώς θάδειξα, τοίτο το βράδι, μ' έρωτα την άπεραντη και γαλάζια κοίπα, όπου γυρίζει το στερέωμα.

Είμαι ο Βάγκος ή ο Πάνας; μενάω με το διάσημα και κατεντάζω τον πυρετό μου με τη δροσιά των νυχτών. Με το στόμα άνοιγμένο προς τον ουρανό, όπου ριγούν τάστερια, πώς χύνεται μέσα μου ό ουρανός! πώς χάνομαι μέσα του!

Τα τοπεία, όπου του άρέσει να βρισκεται και πού τα θύνει άπόρροστα ος σίχους, άλλοτε άπεριττους και άλλοτε γεμάτους μ' έναν ψηλό λυρισμό, πού τονε βάζουν κοντά με τους μεγάλους ποιητές της Πλειάδας, υπάρχουν: είναι της Γαλλίας. Τα «παλάτια» του δέν είναι «νομαδικά», κι' ούτε τα χίζει μέσα στις όμίχλες μιάς άπόροτης Θούλης: είναι τα σπίτια των χωριών μας, τα μνημεία των πόλεων μας, δνó καλόδες στη χώρα της Ύβελίν, ό κύλος του Όρξεμόν, το Λουξεμβούργο, ή Παναγία και (γιατί όχι;) ή Ταβέρνα του Πανθέου. Τραγουδάει τους ήρωές μας, τους βασιλιάδες μας, τους στρατιώτες της Δημοκρατίας, τα πρόσωπα της παράδοσης, το Λουδοβίκο το 11ο, τον Ίωάννη Ραζίνα, την Ίωάννα ντ' Αρκ, το Ναπολέοντα, τον άγιο Ουδέξιο της Καμπτεζέγ. "Αν άφίνει τη Γαλλία, το κάνει για να πάει ι' Αρχαία Ειδύλλια, τους φαύλους, τις νηρηίδες, τους θεούς των δασών, κι' αϊτός είναι ακόμα ένας τρόπος για να εξακολουθει να είναι Γάλλος. Ο κ. Πώλ Φόρ είναι Γάλλος από το κεφάλι ίσαμε τα πόδια, μ' όλη του την καρδιά και μ'

όλο του το πνεύμα...

«Ο κ. Πώλ Φόρ ήτανε λοιπόν ό καιώλλιος για να γράφει το *Αυριόο Δελτίο* του ποιεμού και να τραγουδήσει μέσα στην τρικυμία: Πώς το χαιρομαι που είμαι Γάλλος! Για να είναι ό ποιητής του πολεμου, οςν έχει ανάγκη να τροποποιησει τα αισθηματά του, τις ισέες του και το έθος του: δέν έχει παρά να μείνει εκείνο που ήταν πάντοτε: τρυφερός, αισθηματικός, καλλιτεχνής, παισιώτης, σαρκαστής και λυρικός, ειλικώς και ενθυμολογος. Έξόν από τα ποικεμικά του ποιήματα, έγραψε, μέσα ο' αυτά τα χρόνια της σφοδράς και της δόξας, κι' άλλα, όπου βλέπει κανείς να περνούν από μπροστά του προσωπα της ιστορίας ή της παράδοσης, τα δάση, οι πηγές, «ουρανοί πράσινοι και ουρανοί ρόδινοι», άμπελια κι άμπελουργοί, «κονελάκια σιού ήλιου το φώς» κτλ. κτλ. γιατί, λέει, «είμαι βέβαιος πώς δέν είναι άνώφελο να τραγουδεί κανείς, ατή τη στιγμή, όλα δσα υπερασπιζόμαστε: το πνεύμα μας και τη γη μας».

«Ατή είναι ή άπάντησή του στο έρώτημα: «Γιατί πολεμάς;» Κι ακόμα, οά να μετακινώνται πού έγραψε τη λέξη πνεύμα:

«Το πνεύμα μας; έ! όχι. είναι, είναι ή γή μας...»

«Εκείνο πού υπερασπιζόμαστε από το θηρίο, ώ Ροσέν! Μασσαλία! Αρράς! Γκρενόμπλ! Νάντ! Ανόν! Τουλούζ! (α! Θεέ, τί θανμαστές πολιτείες!), έσείς, χωριονάκια στις πλαγιές, χωριά στα ποτάμια, κομψά κάμπαναριά μέσα στους οπαρμένους κάμπους, δόση, χιονισμένες κορφές!... δέν είναι τα δομητικά ποτήρια του πνεύματός μας, είναι ό Άγρός, είναι τα Χώματα, είναι το Έδαφος, είναι ή Φωλιά...»

«Ο κ. Πώλ Φόρ δέν πέφτει ο' αυτές τις κατοπιές. Το πνεύμα του είναι γερό, είναι ένας λυρικός γεμάτος όρθοφροσύνη, άνθρωπος λογικός. Πολύαριθμα είναι τα ποιήματα όπου αυτός ό μεγάλος φαντασιολόγος δείχνει πώς έχει την αντίληψη της πραγματικότητας και πώς ξέρει να φυλάγεται από τα παραστροφάματα των προφητών — ποιητών, πού «με τα πόδια εδώ και με τα μάτια άλλου» έρχονται μέσα στις άμαρτωλές ήμέρες να μιάς άναγγειλουν ήμέρες καλύτερες». «Όλες του οι άρετές βρισκονται μαζεμένες στο ποιήμα του ή «Φρουρά του ουρανού», πού είναι ή άπάντηση στο ποιήμα του Βίκτορα Ούγγώ «Στον άνοιχτό ουρανό». Είναι γνωστό πώς ό τελευταίος, ος μιá μεγάλη του προφητική ώδη είχε άναγγείλει πώς ή κατήχηση του ουρανού με άερόστατα θάδινε τέλος στους πολέμους και θά καταργούσε μάλιστα και τις πατρίδες:

«Πλοίο μαγικό κι' ύπέριστο! Μονάχα με το περπάτημά του — έκανε το γήινο ξεφωρητό να γίνει άγνό και χαρωπό τραγούδι, — ξαναζωνάνεψε τις άρρωσποιημένες φυλές, — έφερε σιόν κόμο την προεπούμενη τάξη, έδειξε το οίγουρο δρόμο, — Δίκαιε Θεέ! κι' έθαλε μες σιόν άνθρωπο τόσο γαλάζιο χρώμα, πού κατάργησε τις πατρίδες! Στην άπάντηση πού δίνει ο Πώλ Φόρ, υπάρχουν τα πάντα: όρθός νοός, λυρικό φτερουύγισμα, άφέ-

λεια, κι' ακόμα και περίπαιγμα. 'Ο Θεός το ξέρει μολαταύτα πόση είναι η λατρεία του για τον Ούγγω! "Όμως τα παιδιά δε γελούν καμμιά φορά, λιγάκι, για τον παππού που λατρεύουν και που φλινραει ;

«'Όχι, ποιητή, ο καταχτημένος ούρανός δεν είναι εγγύηση παγκόσμιας αγάπης κι' αδερφοσύνης. Οι θεοί, αυτοί οι καθγαλιζήδες, ξεσπούνε μέσα εκεί σε μπόρες και βροντολογήματα. Κατά το παράδειγμα των θεών θα κάνει κι' η ανθρωπότητα.

«'Από πάντοτε από τον καιρό που ζούσαν κατ'αμόνοι ο 'Αδάμ και η Εύα, από την εποχή που τα ψυχόμενα σηκώνονται προς τον ούρανό, χίλιες γενιές πουλιών χτυπιούνται μες στον αέρα. Ούγγω, ο ούρανός δε είναι ένα μονότονο όνειρο αγάπης άόριστης, άπεριόριστης, προς το όποιο ανώρεται ο άνθρωπος.— Και τίν' αδερφοσύνη σου ως πά να την ε γράψουν στίς εφημέριες !»

«Θά θέλαμε, μέσα σε μιάν ανθολογία για χρήση των σχολείων, ή «Φρουρά του ούρανού» του Πώλ Φόρ να ερχότανε άμέσως κάτω από το «Στόν άνοιχτό ούρανό» του Ούγγω. Τί θαυμαστό θέμα μαθήματος για έναν καθηγητή, που το πνεύμα του δε θα ήταν νοθεμένο από τη σοφιστεία ! Το ζήτημα δε θα ήταν να γίνει σύγκριση της ποιητικής φρόνας του ενός με του άλλου, να ποδειχτεί πως ο ένας είναι μεγαλύτερος ποιητής από τον άλλο—τέτοια άνοησία δε θα την ε φανταζότανε κανένας. Το ζήτημα θα ήταν να δείχτει σε ποιά παραστρατήματα της φαντασίας και του στοχασμού, σε ποιές άξιοσηρήνες πλάνες οδηγούνε ο βιβλισμός, ο μεσσιανισμός και ο προφητιομός, πράγματα άγνωστα στη γαλλική ποίηση του παλιού καιρού, που βασίλευε η άπόλυτη ύγεια. 'Ο Βίχτωρ Ούγγω είναι ένας από τους πιο υπέροχους ποιητές της ανθρωπότητας, ή δόξα της Γαλλίας ε γινε μεγαλύτερη, στα μάτια του κόσμου, με το γιγαντινό του το έργο ένας λόγος παραπάνω για να χρησιμοποιήσει κανείς αντιφάρμακο έναντι πτούς κινδύνους που παρουσιάζουν, για τα πνεύματα των παιδιών μας, ο προφητιομός του κι' εκείνο που τονόμαζον φιλοσοφία του. Και μ' όλη αυτή την άναγκαία επιφύλαξη δε θα πάψει να είναι ένας από τους πιο μεγάλους μας εθνικούς ποιητές.

«'Ενα περιοδικό έκανε, τελευταία, σε καμμιά περιγραφή λογιτέχνες ποιητή την ερώτηση: «Ποιός είναι, σήμερα, ο εθνικός ποιητής της Γαλλίας;» 'Ο κ. Πώλ Φόρ έπηρε τους περισσότερους ψήφους. Δεν πρέπει να δίνουμε σ' αυτή την ψηφοφορία περισσότερη σημασία απ' ό,τι πράγματι έχει. Σ' ένα άλλο περιοδικό, κι' απ' άλλους ψηφοφόρους, ο κλάδος της δάφνης θα μπορούσε ίσως να δοθεί στον κ. Ζάν Αϊκάο ή στον κ. Παύλ Κλωντέλ, στον κ. Ζακ Νορμάν ή στον κ. Φρανσις Ζάμ. 'Όσοσο αυτή ή μικρή εκδήλωση δεν παρουσιάζει γιαυτό μικρότερο ενδιαφέρον. 'Ο Φόρ δεν είναι κό» εθνικός ποιητής της Γαλλίας, όμως είναι «ένας» από τους εθνικούς της ποιητές. Θα έπαιρνε μια πολύ καλή θέση σε μιάν εθνική ανθολογία—άληθινά εθνική—της ευρωπαϊκής μας ποίησης, που ακόμα δεν υπάρχει και που ποτέ δεν ήτανε τόσο άναγκαία όσο σήμερα.

Μέσα σ' αυτό το βιβλίο θα μάθαιναν τα παιδιά μας να γαπούν και να καταλαβαίνουν την ποίηση, και μαζί θα μάθαιναν να γαπούν και να καταλαβαίνουν το καθεί που κάνει μια πατριδα ώραία και δυνατή.

Και λίγο απ' όλα αυτά βρίσκει κανείς μες στην ποίηση του Πώλ Φόρ. Βέβαια το έργο του είναι άριστο. 'Υπάρχουν πολλές σελίδες που προδίδουν τον αυτοσχεδιασμό, τη βίαση ενός που ίσως ούτε καν ξαναδιαβάει τα όσα γράφει. Περνάει πολλές φορές από την κλοριμαριόμενη ποίηση σ' ένα είδος πεζού ποιήματος, που δεν μπορούμε να βρούμε το ρυθμό του, κι' αυτό, δίχως να δικαιολογείται ή μεταβολή στο νόημα. Είμαστε βέβαιοι πως οι μελλούμενες γενιές θα διαλέξουν. Και δε θα μπορούσε κανείς να πει το ίδιο για μερικούς δημοσιούμενους συγγραφείς ; γιατί δε θάγαίουν τίποτα.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ν. Βουτ.—'Η Κοινοβάρια είναι ένα είδος σημείωμα που δίνει την υπόθεση, καλήν υπόθεση, για ένα διηγηματάκι που περιμένει την τεχνική του εκτέλεση.—κ. Dion Cam. Δεν μπορούμε να βρούμε το ρυθμό σας. "Όμως και το ξεφύγισμα με το ανάθεμα και την κατάρα τραχιά κι' όχι πολύ ανθρώπινο.—κ. I. Π. Aspiré. Λάβαμε το χειρισμό.—κ. κ. Α. Δρ., Κ. Χρυσ., Φωτ. 'Ελάβαμε.—κ. Γ. Βασ. 'Αρκετά καλό, όμως στίχοι δυοφρεστοί. κ. Ν. 'Ηλ. Καλύτερα είναι. Θα δημοσιούμεταν όταν μπορούσαμε τις «'Νύχτες». Δεν παραδεχόμαστε πως είστε κοινότυποι.—κ. Κ. Στουρ. Είμαστε πρόθυμοι, γιατί έχουμε την καλή θέληση. Μά γιατί μόνο επιγραμμί ; 'Ο Στίχος «ενοδάτο της 'Εδέμ» έχει μια ουλλαβή πάνω πάνω.—κ. I. Σουρ. Να ξεκολοδηθείς, σύγουρα. Θα τα δημοσιούμε.—κ. Τ. Μανρ. 'Αδύνατο να τα βρούμε ή να θυμηθούμε. "Αν θέλεις στείλε τα μας πάλι.—κ. Π. Σμαρ. Είναι τόση μας ή όλη που είναι άναγκαία ή ήπομονή. Θα δημοσιουεντεί. Γράψε μας σε ποιά διεύθυνση να σου στείλουμε τη μελέτη του κ. Φουτόδη.—κ. Ν. Μεταξ. Εύχαριστούμε για το γράμμα. Τη τραγουδάει κλοούτικο. Θα δημοσιουεντεί όταν μπορούμε.—κ. Φαντ. Και ως φάρα νόστιμο είναι. Θα τα δημοσιούμε σε κάπο φύλλο.—κ. Παν. Κ. Καν. Το τραγούδι σου καλό. "Όμως ήπομονή. Και το «κοκοτάδι». Θα δημοσιουεντούν.—Janus Εύχαριστούμε για το γράμμα σου. Την κατάσταση την ξέρουμε με τα νικηθόμα. Νικηθόμα.—κ. Ανθ. Στορ. Αυτό, μάλλιστα.—κ. Νικ. Βερ. Χανιά. Γιατί δεν τόκανε στίχους ; Θα ταίριαζε το θέμα του καλύτερα σε τραγούδι.—κ. Ν. Γ. Κατηφ. Λευκάδα. Ν' αγοράσει το «Μεγάλο παιδί» του Παροσίτη και το «Πλασά» του κηγέκλια του Ταγκόπουλου. Και τα δυο αυτά ταίριαζον περισσότερο στο σκοπό.—κ. Δασπασ. Γκίν. Καλά και τα δυο και θα δημοσιουεντούν. Λε θαρούεις όμως πως είναι καλός να μιάς φανερώσεις και ταληθινό σου τόνομα ;—κ. Παλιόν 'Αγωνιστή. Το άσθρο μας «ό 'Εκπαίδ. Γόρδιος» δεν είχε σκοπό να κάνει γενική ανάληψη όλου του λόγου του κ. Δ. Από μόνο σημείον ή θελε να σχολιάσει. Σε αυτό γαρομάστε που συμφωνάτε και οίς. "Όσα γράφεις, πολύ σωστά. Μά ή Πανδαημοσύνη θα μειδειούσε αν δημοσιούεμε το άσθρο σου.—κ. Φιλ. Ν. 'Ο Strich έπιμένει πεισματικά να κρύβει κι' από μιάς ακόμη τ' όνομά του. Πώς λοιπόν να το πούμε σε λόγου σου «εμπιστευτικά» καθώς μιάς το ζητάς ; Κείνο μόνο μπορούμε να σε βεβαιώσουμε, με λόγο τιμής αυτό, πως ο Strich δεν είναι ο Καρθαίος. Κάθε άλλο ! 'Ημπορεί, καθώς το παρηγορείς, να ονγγενείει κάπως ή οκέφης τους, μά το ύφος του Strich είναι πρωτότυπο, προσωπικό υφος, να το πούμε. κι' αν είναι νέος ή νέα, όπως το δε ποτινεύομαστε, σύγουρα ήμπορεί κανείς να πει από τώρα πως μ' τον καιρό ο άγνωστος μας πολίτης σενεργάτης μας θα ξετυλιγεί σ' ένα στυλίστα πρώτης γραμμής.—δ. Σ. Καρ. Σμύρνη Δημοσιούμε, καθώς βλέπεις, στο σημερινό φύλλο ένα της δ. Βασ., αρκετά καλό. 'Αμα άδειάσουμε, θα σου γράψουμε πλατιά. Καρτερούμε και τα δικά σου.—κ. Μ. Καρ. Φύλλα, που ζητάς, μπορούς να βρεις στο Βιβλιοπωλείο Βασιλείου (όδός Σταδίου 42) ή στο Κοιλάρα (άπέναντι στη Ζωοδόγο Πηγή). 'Η «'Απολογία» του Φυλάξη έχει βγει σε ξεχωριστό τόμο και πουλιέται στο βιβλιοπωλείο της «'Εστίας». Για το τραγούδι σου, στο έρχόμενο φύλλο.—κ. Ε. Γλ. 'Ετσι είναι, όπως το λές. Οι εκλότες της «'Κριτικής και Ποίησης» πάσχουν και οι τρεις τους, από χρόνια πνευματική δυσκολιότητα. Όστε το σενανόλαδο τους πάνιν, ούτε ή καρμπαπανα, ούτε κανένα άλλο καθαριστικό.—κ. 'Ιουστίνη. Λάβαμε τόμοφο γράμμα σου με την επιγοματική κριτική του μακαρίτη 'Αβλιγου για το φουτουριστή Μαρινέτη, που την έγραψε όταν έκυκλοφόρησε το πρώτο του βιβλίο: "Αδεια τα βιβλία σας και να μόνον δεν έχουνε να πάθουνε ζημία... Μά είν' άσπλαγγία είσας να μη σας δένουν και νίβονται απ' αυτή την άνοημία.